
УДК 821.161.2

Андрій Чечельницький

головний інженер

Інститут енциклопедичних досліджень НАН України

Про проект ELUL та А. М. Біленка

Проект ELUL (Electronic Library of Ukrainian Literature in English) — це низка творів української літератури в перекладі англійською мовою, що розміщена на сайті Інституту енциклопедичних досліджень НАН України в електронному форматі¹. Ініціатор цього проекту — Анатолій Миколайович Біленко, київський перекладач, який своє життя присвятив перекладам української класичної літератури (твори Т. Шевченка, Лесі Українки, О. Гончара, М. Коцюбинського, О. Довженка, Г. Тютюнника, М. Хвильового та ін.) англійською мовою, був одним із подвижників започаткування англійськомовної преси в Україні. У проекті ELUL представлено художні твори, переклад яких здійснив саме Анатолій Миколайович.

Автор цієї статті мав честь познайомитися з Анатолієм Біленком² на Другій міжнародній науковій конференції «Українська енциклопедистика», на якій він висловив ідею розмістити в мережі Інтернет англійськомовні переклади творів української літератури і готовність надати всі власні авторські матеріали тому, хто зможе втілити це бажання в життя. Попередньо Анатолій Миколайович, як він сам розповідав, неодноразово звертався по допомогу до різних наукових установ, зокрема до Інституту літератури НАН

---

¹Режим доступу: <http://encyclopedia.kiev.ua/library/elul.php>

²Біленко Анатолій Миколайович — перекладач. Чл. НСПУ (1986). Літ. премія ім. І. Франка (2001). Закін. Київ. ун-т (1967). Перекладає на англ. з укр. та рос. мов художню прозу, поезію, мистецтвознавчу літ-ру, законодавчі матеріали. Брав активну участь у започаткуванні англомов. преси в Україні. 1964—67 — ред.-перекладач г. «News from Ukraine», англ. ред. Київ. радіо; 1967—73 — зав. відділу видань іноз. мовами вида «Мистецтво»; 1970—80 — ред. випуску, 1980—93 — відп. секр., зав. відділу літ-ри англомов. ж. «Ukraine»; 1994—96 — гол. ред. ділового англомов. ж. «Ukrainian Business Journal»; 1996—99 — ред.-перекладач агентства УНІАН. Автор перекладів укр. нар. казок, творів М. Коцюбинського, А. Головка, О. Гончара, Григора Тютюнника, В. Земляка, В. Нестайка, З. Тулуб, М. Вінграновського та ін., поезій І. Драча, М. Тарнавської, худож.-публіцист. книг, зокрема про Нац. заповідник «Софія Київська», Нац. музей Т. Шевченка у Києві, наук.-популяр. книг про Україну. Переклади Б. відзначаються змістов. точністю, адекват. відтворенням стиліст. рис оригіналу, зокрема словес. образів (Енциклопедія Сучасної України. — К., 2003. — Т. 2. — С. 676).

Українська енциклопедистика: Матеріали Другої міжнародної наукової конференції (22—23 жовтня, 2013 року) / Ін-т енциклопедичних досліджень НАН України. — К., 2014. — 282 с.

України, Національного музею літератури України, та підтримки щодо створення електронної бібліотеки англійськомовних творів української літератури ніде не знайшов. З перекладами української художньої літератури Інститут енциклопедичних досліджень НАН України раніше ніколи не мав справи, однак, розуміючи важливість цього задуму, керівництво закладу зацікавилася пропозицією і прийняло рішення розпочати роботу над реалізацією цього проекту. Роботу над ELUL ми з А. М. Біленком розпочали зі створення логотипу, загального макету сторінки та оформлення ілюстрованого матеріалу для оприлюднення його в Інтернеті. Дійти згоди з багатьох питань не завжди було легко хоча б тому, що значна частина поданого перекладачем тексту мала вигляд сканованих матеріалів із раніше друківаних газет, журналів, брошур, тексти яких вже було відформатовано, на сторінках вставлено ілюстрації.

Були й інші проблеми, які виникали під час нашої співпраці. Зокрема, істотним чинником, що впливав на створення ELUL, був робочий час. Співробітники Інституту енциклопедичних досліджень НАН України постійно зайняті виконанням планових тем, тож часу на додаткову роботу, навіть якщо вона вкрай важлива, завжди обмаль. Тому опрацювання сканованих матеріалів, їх форматування відповідно до проекту тощо — просувалося не надто швидко. Ми працювали лише двічі на тиждень по кілька годин. Анатолій Миколайович дуже переймався цією роботою, весь свій вільний час присвячував їй, забезпечував проект необхідними матеріалами: приносив папір для друку, картриджі для принтера і навіть тонер для нього. Він планував за матеріалами проекту ELUL видрукувати окрему книгу. Через два роки після нашого знайомства на черговій інститутській конференції «Українська енциклопедистика» ми з А. М. Біленком презентували цей проект, назвавши його «Electronic Library of Ukrainian Literature».

Основна ідея проекту ELUL — краще познайомити англійськомовного читача в сучасному електронному форматі з творами найвідоміших українських письменників, зокрема Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Михайла Коцюбинського, Григорія Квітки-Основ'яненка, Михайла Грушевського, Петра Гулака-Артемівського, Євгена Гребінки, Миколи Костомарова, Маркіяна Шашкевича, Леоніда Глібова, Степана Руданського, Юрія Федьковича та інших. Це та ідея, яку покликані реалізувати енциклопедичні видання в галузі літературознавства. Саме тому проект ELUL втілено в життя в Інституті енциклопедичних досліджень, де розуміють непересічну роль і важливе призначення енциклопедій та їхню вагу для держави й розвитку громадянського суспільства.